

بسم الله الرحمن الرحيم

مدرس: ثریا اکبرادیبی

مدرسه زهرا ی اطهری

جزوه طرحنامه پژوهشی

۱- منظور از طرح تحقیق چیست؟ توضیح دهید. طرحنامه پژوهشی یک نقشه ابتدایی برای شروع کار تحقیقی می باشد باید پژوهشگر براساس آن نقشه مهندسی گام های تحقیق را بردارد و بتواند یک پایان نامه یا مقاله پژوهشی بنویسد. راهنما و نقشه پیشنهادی اولیه برای پیش بینی فرآیند و اهداف تحقیق **Research proposal** پیشنهاد پژوهشی در لغت به معنی پیشنهاد و طرح است می توان با آن اسکلتی از کار اصلی را ارائه داد. همچنین برای تصویب یک طرح پژوهشی و تامین اعتبار آن ، لازم است تا پژوهشگر قصد پژوهشی خود را در پیشنهاد طرح پژوهشی به اطلاع افراد ذیربط و کسانی که اعتبار مالی طرح را تامین می کنند برساند.

۲- دو فایده اساسی فوائد و اهداف طرح تحقیق را بیان کنید. توضیح دهید. یکی از مهمترین عوامل تأثیر گذار بر موفقیت در تحصیلات تکمیلی و شاید مهمترین عامل، موضوع طرح تحقیق (پروپوزال) و کیفیت نگارش آن است. ۱- طرح تحقیق کمک زیادی به نویسنده می کند پژوهشگر با مدیریت کمی و کیفی پژوهش می تواند تشخیص کمبودها و کاستی های تحقیق و رفع آنها را در نظر بگیرد. در حقیقت یک نقشه مهندسی ابتدایی مقاله یا پایان نامه او هست که می تواند براساس آن گام بردارد

۲- همه طرح تحقیق ها (پروپوزال ها) پژوهشی صرف نظر از حوزه پژوهش و روشی که برای انجام آن بر می گزینند باید به سه پرسش زیر پاسخ دهند. آنچه که می خواهید انجام دهید چیست؟ چرا می خواهید آن را انجام دهید؟ چگونه آن را انجام خواهید داد؟

۳- وظایف اساتید راهنما و مشاور را بنویسید.

الف) استاد راهنما: راهنمای محقق در انتخاب مسئله تحقیق و برنامه ریزی و نظارت در انجام دادن تحقیق از آغاز تا زمان دفاع

ب) استاد مشاور: مشاور محقق و استاد راهنما در مباحث تخصصی مرتبط با طرح تحقیق و محتوای آن.

۴- نوع تحقیق به لحاظ هدف به چند قسمت تقسیم می شود نام برده توضیح دهید.

الف) بنیادی (اهداف علمی) تحقیقات علمی در راستای اثبات یا ابطال نظریات کشف قوانین و اصول علمی تمام تحقیقات علوم انسانی خصوصاً علوم انسانی از نوع بنیادی و علمی است چون در صدد اثبات یک نظریه یا ابطال یک نظریه هستیم (

ب. کاربردی (اهداف عملی) تحقیقات عملی برای مشکل گشایی و نیاززدایی فرد و جامعه (بیشتر موضوعات علوم تجربی که با آمار و آزمون سرو کار دارد از نوع پژوهش کاربردی و عملی است)

۵- اقسام روش تحقیق را نام ببرید .

۱. روش عقلی و تحلیلی (ادله حرکت جوهری و نتایج آن)

۲. روش نقلی و تاریخی (جنگهای پیامبر با یهودیان مدینه)

۳. روش نقلی و وحیانی (دعا و آداب آن در آیات و روایات)

۴. روش ادبی و زبان‌شناختی (نقد و بررسی قاعده ادبی تضمین)

۵. روش تجربی و عملی (موضوعات پزشکی، فنی مهندسی و...)

۶- سؤالات تحقیق چیستی سوال: پرسشهای محقق درباره مجهولات تحقیق که به روند تحقیق و جهت دهی آن کمک میکند.

۶-۱- اقسام سؤال (به لحاظ ارزش علمی) را نام ببرید و توضیح دهید. (مهم)

یکم. سؤالات اصلی: عنوان تحقیق در قالب ساختار پرسشی که نیازمند پاسخ تفصیلی و تحلیلی است. همان موضوع به صورت سوالی مطرح می شود. سوال نباید با «آیا» مطرح شود. سؤال اصلی را نمی توان یکباره پاسخ داد، بلکه باید به چند سؤال فرعی تجزیه شود و به تدریج آن را پاسخ گفت

دوم: سؤالات فرعی (برای حل مسئله) پرسش هایی که از دل سؤال اصلی بیرون می آیند و پاسخ به هر یک از آن ها، بخشی از پاسخ به سوال اصلی است. این سؤالات، سازنده فصول تحقیق هستند و پس از تبدیل ساختار پرسشی به خبری، عنوان هر فصل قرار می گیرند تعداد سؤالات فرعی نشانگر تعداد فصول پایان نامه (غیر از فصل کلیات) است. سؤالات اصلی در متن و بدنه تحقیق به آن پاسخ داده می شود بنابراین سؤالات اصلی به حل مساله کمک می کند. مثلاً موضوع شما : راهکار شرح صدر در آیات و روایات است . سؤالات فرعی به این صورت طرح می شود.

۱ - راه کارهای نظری شرح صدر در آیات و روایات چیست؟

۲ - عملی؟

۳ -

سوم. سؤالات مقدماتی (برای شناخت مسئله) پرسش هایی برای فهم کلیدواژه های آمده در سؤال اصلی (نظیر حقیقت و اقسام و ضرورت و...) این پرسش ها بیشتر در باره مبادی تصویری و تصدیقی پژوهش است. این پرسش ها در فصل «کلیات تحقیق و پیش نیازها» پاسخ داده می شوند. پاسخ این سؤالات در قالب کلیات و مفهوم شناسی در اول پایان نامه و به نام مفهوم شناسی در اول مقاله می آید. سؤالات مقدماتی در پی شناخت مساله و موضوع است. و تعریف لغوی و اصطلاحی و مراتب و اقسام موضوع را معرفی می کند. مهم: (چه فرقی بین سؤالات اصلی و سؤالات مقدماتی است؟ توضیح در بالا داده شده است).

۷- برای تجزیه سؤال اصلی به سؤالات فرعی چه راهکارهای وجود دارد توضیح دهید.

۱. شناسایی کلیدواژه های سؤال اصلی

۲. توجه به دسته بندی افقی (اقسام) کلیدواژه ها

۳. توجه به دسته بندی عمودی (مراتب) کلیدواژه ها

۸- برای طراحی سؤالات مقدماتی چه راهکارهای وجود دارد توضیح دهید

۱. شناسایی کلیدواژه های سؤال اصلی

۲. پرسش از معنا و اقسام و مراتب کلیدواژه ها

۳. پرسش از مراحل و اهداف کلیدواژه ها

۴. پرسش از آثار و پیامدهای کلیدواژه ها

۹- فرضیه تحقیق چیست و چگونه نوشته می شود؟ هر پژوهشگر پس از مطالعه اکتشافی در منابع موضوع

خود، باید بر اساس پرسش های فرعی پیش روی خود و به وسیله قدرت تصور و حدس ذهنی، فرضیه های تحقیقش را بیان کند. ۱- فرضیه ها با جملات احتمالی و اجمالی می آیند: همچون «بر اساس مطالعات اولیه؛ به نظر می رسد، می تواند باشد.» ۲- فرضیه های تحقیق، پیش داوری ها و حدس های علمی و راه حل های پیشنهادی محقق برای مسئله تحقیق است که پس از پایان یافتن پژوهش و رسیدن به حقایق، قبول یا رد می شوند.

نکته کلیدی ومهم : فرضیه های تحقیق، : همان پاسخ های احتمالی واجمالی به پرسش های فرعی پژوهش است که در متن پژوهش نامه، از احتمال واجمال به استدلال وتفصیل تبدیل می گردند. به تعدا سوالات فرعی شما فرضیه دارید . مثلا موضوع شما راهکارهای شرح صدر در آیات و روایات است .

فرضیه ۱:- به نظر می رسد این موارد از راهکارهای نظری شرح صدر است

۲-به نظر می رسد این موارد از راهکارهای عملی شرح صدر است.

۱۰- پیش فرض تحقیق چیست و چگونه نوشته می شود ؟ پاسخ های کوتاه و یقینی که در علوم دیگر اثبات شده اند. این پاسخ های کوتاه وقطعی ویقینی به پرسش های مقدماتی دبحث کمک می کند . پژوهشگر به عنوان ناقل آن را می نویسد . مثل : آب در ۱۰۰ درجه به جوش می آید - همه معنای لغوی و اصطلاحی پیش فرض هستند - مثلا موضوع شما « نقش مادر در تربیت کودک است »

پیش فرض: منظور از کودک فرزند ۴ تا ۹ساله است .. همه مفاهیم ثابت شده در علوم می تواند یک پیش فرض باشد و در مفهوم شناسی از آن استفاده می شود .

۱۱- در طرحنامه پژوهشی ضرورت و اهمیت چگونه باید نوشته شود؟

الف) ضرورت بیان ادله عقلی و نقلی یا آثار و برکات مسئله تحقیق. دراین قسمت باید پژوهشگر بگوید چرا به این موضوع پرداخته است دلیل پرداختن و نوشتن به موضوع را بیان کند .

ب) اهمیت : بیان انگیزه و هدف پژوهشگر از رویکرد به مسئله تحقیق. تحقیقات دیگر چه کاستی ها و ضعف هایی داشته که موجب شده او این موضوع را انتخاب کند . بنابراین اهمیت و فوائد موضوع خود را بگوید .

۱۲- در طرحنامه پژوهشی اهداف مساله چگونه باید نوشته شود؟

اهداف: بیان اهداف علمی یا عملی با توجه به پرسش های فرعی تحقیق - سوالات فرعی هستند که به صورت جمله خبری نوشته می شود . مثلا : موضوع : راهکارهای شرح صدر در آیات و روایات باشد اهداف این گونه نوشته می شود

۱-تبیین واثبات راهکارهای نظری شرح صدر

۲------عملی

۱۳-پیشینه تحقیق چیست؟ و اقسام آن را باین کنید . در نگارش پیشینه مسأله چه نکاتی باید رعایت شود؟

به معنای بررسی سرگذشت موضوع تحقیق برای اخذ مجوز ورود به تحقیق

الف) پیشینه پیدایی موضوع: آشنایی با تاریخچه و سرگذشت تکوینی موضوع تحقیق که در پایان نامه ومقاله نیازی به پرداختن آن نیست

ب) پیشینه پژوهشی مسئله: شناسایی پژوهش های انجام شده درباره مسأله تحقیق. باید موضوعات اخص که دقیقاً شبیه موضوع اوست آن را نام ببرد و دلیل اینکه چه کاستی آن موضوع دارد و امتیاز کار پژوهشی او چیست . اگر موضوعات اخص نبود به موضات خاص اشاره می کند منظور موضوعاتی که پیرامون موضوع او یا نزدیک به محتوای او هست اشاره می کند ونقد می کند . اگر نه موضع اخص ونه موضوع خاص نبود بنابراین موضوع او بکر وتازه هست و ارزش علمی دارد.

۱۴.روش گرد آوری اطلاعات و ابزار آن چند نوع است نام ببرید .

۱. میدانی و نامحدود: اجرای تحقیق در فضایی باز

۲ محیطی ومحدود: اجرای تحقیق در فضایی بسته به لحاظ ابزار دو گونه است:

أ. شنیداری و دیداری (مصاحبه) ب. نوشتاری (پرسشنامه)

۲- به لحاظ نوع دانش و ابزار سه گونه است:

أ. کتابخانه ای (علوم انسانی واسلامی) ب. آزمایشگاهی (علوم تجربی) ج. کارگاهی (علوم فنی ومهندسی)

۱۵. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

۱ توصیفی و گزارشی (مقطع کارشناسی) برای شناخت بیشتر از وضعیت موجود یا کمک به فرآیند تصمیم سازی .

۲- توصیفی وتحلیلی واستدلالی (مقطع کارشناسی ارشد) بیان صورت مسأله و احتمالات در آن یا ارائه دیدگاه های گوناگون و بیان راه حل استدلالی به همراه استنباط نتایج

۳- تحلیلی وانتقادی وتولیدی ونظریه پردازی (مقطع دکتری) بازخوانی یک متن یا بازپژوهی یک نظریه و بیان کمبودها و کاستی های آن ارائه اندیشه ای نو یا تحلیل تازه از نظریات گذشتگان

۱۶-تبیین موضوع و بیان مسأله

الف) تبیین مساله (بیان معلومات و دانسته های محقق درباره موضوع تحقیق (چیستی موضوع و اقسام و مراتب موضوع و....

ب) بیان مساله (بیان مجهولات و پرسشهای محقق درباره ابعاد ناشناخته موضوع که در صدد کشف و تبیین و اثبات آنهاست). پژوهشگر ابتدا معلوماتی که پیرامون موضع خود دارد بیان می کند سپس به مجهولات اشاره می کند. در ادامه می گوید از این راهها در صدد پاسخ به مجهولات است (قلمورو بحث را توضیح می دهد).

۱۷. ساختار و سازماندهی تحقیق (طراحی فصول تحقیق و نوشتارهای)

فصل اول : شامل دو قسمت است :

الف) کلیات تحقیق شامل طرحنامه پژوهشی است (ضرورت -اهداف - سوال اصلی و.....)

ب) سؤالات مقدماتی در مفهوم شناسی قرار می گیرد.

فصل دوم و سوم : سؤالات فرعی (طراحی براساس سوالات فرعی تیترو فصل را تشکیل می دهد به تعداد سوالات فرعی فصل دارید سوالات فرعی سوالاتی هستند که از درون سوال اصلی تجزیه شده اند.

نتیجه گیری

فهرست منابع

۱۸- فهرست منابع

به ترتیب حروف الفباء تنظیم شود و کتاب ها و پایان نامه ها و مقالات و نشریات و سایت ها همه جدا جدا درج شود .

فامیلی ، اسم ، سال ، نام کتاب ، نام شهر ، نام ناشر ، شماره چاپ را بعضی نشریات الزامی نمی دانند چون سال آمده مشخص است مربوط به چاپ چندم است)

مطهری ، مرتضی (۱۳۷۵)، حماسه حسینی ، قم: صدرا، چاپ دوم

موفق باشید: ثریا اکبرادبی

نشر این جزوه با حفظ نام تنظیم کننده و نام مدرسه بلاشکال هست . در حفظ آن بکوشید.